

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף מז

תפילין כל זמן שמניחים מברך עליהם לדעת רבי. כלומר שמברך עליהם בכל פעם שמניחים, ואפילו חולצם ומניחים מאה פעמים ביום. ואף סוכה - למרות שמצוותה נמשכת במשך שבעת ימי חג הסוכות ללא הפסק, מברכים עליה בכל יום, בדומה לתפילין שמברך עליהם בכל פעם שמניח ואפילו כמה פעמים ביום. ורבי יוחנן סובר כרבי.

אמר רב מרי ברה דבת שמואל: ראיתי את רבא שלא נהג כדבריו שאמר שהלכה כרבנן (= שמברך על התפילין בשחרית בלבד), אלא מקדים בבוקר ונכנס לבית הכסא, ויוצא ורוחץ ידיו, ומניח תפילין ומברך עליהם. וכשנצרך שוב לנקבו נכנס לבית הכסא ויוצא ורוחץ ידיו ומברך שוב על התפילין, וזה כדעת רבי. ואף אנו נוהגים כרבי ומברכים על הסוכה כל שבעת ימי החג, וכן אנו מברכים על הלולב כל שבעת ימי החג.

רבנן דבי רב אשי היו מברכים על התפילין בכל פעם שמשמשו בהם, לפי שחייב אדם למשמש בתפילין כל שעה כדי שלא יסיח דעתו מהם.

מצוות לולב כל שבעה: לברכה.

יום ראשון מצוות לולב מכאן ואילך מצוות זקנים: כלומר ביום הראשון המצווה היא מדאורייתא ולכן צריך לברך, ובשאר הימים המצווה היא רק מדרבנן ולכן אינו צריך לברך.

ואף רב סבר כל שבעה מצוות לולב: כלומר למרות ששאר הימים הם מדרבנן צריך לברך, לפי שלדעתו מברכים אף על מצוות דרבנן, כמו בנר של חנוכה.

הרואה נר של חנוכה צריך לברך: מדובר במי שלא הדליק בביתו, ועבר ברשות הרבים וראה נר חנוכה דולק בפתחי ישראל, צריך לברך על הראיה הראשונה.

יום ראשון המדליק מברך שלוש: 1. להדליק נר חנוכה. 2. שהחיינו. 3. שעשה ניסים לאבותינו.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

והרואה מברך שתיים: שהחיינו ושעשה ניסים, שאינו יכול לברך 'להדליק נר'.

מכאן ואילך: מהיום השני ואילך אין מברכים 'שהחיינו'. ולכן המדליק מברך 'להדליק נר' ו'שעשה ניסים לאבותינו', והרואה מברך רק 'שעשה ניסים'.

אכסא דקידושא: רב כהנא בירך את ברכת 'לישב בסוכה' וברכת 'שהחיינו' על כוס הקידוש יחד עם ברכות הקידוש.

היו לפנינו מצוות הרבה: ליטול לולב, לישב בסוכה, להניח תפילין ולהתעטף בציצית, מברך "ברוך... על המצוות" ויוצא ידי חובת כולם. ולדעת רבי יהודה צריך לברך על כל מצווה ומצווה בנפרד.

תן לו מעין ברכותיו: כלומר שצריך לברך על כל מצווה את הברכה המתאימה לה, ולא ברכה אחת לכולם.

אתרוג בשביעי אסור: אתרוג של ארבעת המינים אסור לאכול אותו כל עוד הוא משמש למצוה, משום שהוקצה למצותו. אבל לאחר שנטל את ארבעת המינים ביום השביעי (הושענא רבא) נחלקו הדעות האם מותר לאכול אותו או שעדיין הוא מוקצה לכל היום עד למחרת. לדעת רבי יוחנן הוקצה לכל היום ואסור, ולדעת ריש לקיש הוקצה רק למצותו ומותר.

לדעת רבי יוחנן סוכה אסורה כל שמונת הימים ואפילו שלא יושבים בסוכה ביום השמיני (כדלהלן).

מיד תינוקות שומטין את לולביהן: הגדולים שומטים את הלולבים מידיהם של התינוקות ואוכלים את האתרוגים שלהם. ללשון ראשון בגמרא: לכאורה הוא הדין שאוכלים את אתרוגיהם של הגדולים - קושיא לרבי יוחנן. ללשון שני: דוקא את האתרוגים של הקטנים ולא של הגדולים - קושיא לריש לקיש.

סוכה דחזיא לבין השמשות: מצות ישיבה בסוכה ממשיכה כל יום השביעי כולל בין השמשות (=זמן שהוא ספק יום ספק לילה). בבין השמשות נקבע זמן ההקצאה, ומכיון שהיא הוקצתה אז למצות סוכה היא נשארת מוקצת כל יום השמיני (שהרי אין הקצאה לחצי יום ובבין השמשות כבר התחיל יום השמיני). מה שאין כן אתרוג שלאחר נטילתו בבוקר נגמרה מצותו, ובבין השמשות אין שום הקצאה למצותו. זוהי דעת רבי יוחנן.

ולוי אמר אתרוג אפילו בשמיני אסור: לוי סובר כדעת רבי יוחנן הנ"ל שהאתרוג הוקצה לכל יום השביעי אפילו לאחר שנגמרה מצותו. אך סובר לוי שממילא גם בבין השמשות הוא ממשיך להיות מוקצה בגלל יום השביעי שעדיין לא נגמר, וממילא הוא ממשיך הלאה להיות מוקצה לכל יום השמיני.

ואבוה דשמואל אמר: בתחילה סבר אבוה דשמואל כרבי יוחנן, לאחר מכן חזר בו ואמר כלוי. רבי זירא: סובר כמו שאמר אבוה דשמואל בתחילה (דהיינו כרבי יוחנן), כפי שמוכח מדבריו שאתרוג אפילו שנפסל - עדיין אסור לאוכלו כל שבעה (ולא בשמיני).

לא ליקני איניש הושענא לינוקא: לא יקנה אדם את לולבו לקטן, ביו"ט הראשון של סוכות, לפני שהוא עצמו נטל את הלולב. משום שביו"ט ראשון נאמר 'לכם' – 'משלכם' ולא 'שאלו', אך קטן יודע רק לקנות ולא להקנות בחזרה, וממילא הגדול יטול לולב שאינו שלו ולא יצא ידי חובה.

לאגמוריה שיקרא: ללמד את הקטן לשקר, על פי הדוגמא האישית שהוא מראה לו.

ובפלוגתא דרבי יוחנן ור"ל: במחלוקתם של רבי יוחנן ור"ל – נחלקו רב ורב אסי. ומכיון שרב אסי ורבי יוחנן הולכים בשיטה אחת נפסקה הלכה כמותם: שביום השביעי האתרוג אסור ובשמיני מותר. ולכן שואלת הגמרא לבני חו"ל שיום השמיני שלהם הוא ספק שביעי (שהרי הם עושים תמיד יו"ט שני מספק כי אינם יודעים מתי נקבע החודש) – היאך ינהגו באתרוג ביום השמיני, האם יש לאסור אותו משום ספק יום השביעי?

שמיני ספק שביעי: בחו"ל ביום השמיני של סוכות שהוא ספק שביעי - נחלקו הדעות איך מתנהגים לגבי סוכה וברכה. לדעת רב לגבי סוכה - כיום שביעי ולגבי ברכה - כיום שמיני, ולדעת רבי יוחנן גם לגבי סוכה כיום שמיני. שני לשונות נאמרו בגמרא בביאור המחלוקת:

לשון ראשון: לגבי סוכה - לכולי עלמא יושבים בסוכה ביום זה. המחלוקת היא האם מברכים על הישיבה בסוכה או לא. לגבי ברכה – לכולי עלמא מזכירים (בתפילה ברכת המזון וקידוש) את היום כיום השמיני ('השמיני חג עצרת הזה').

גמירי דמאפר אתו: קיבלתי מרבתי שהם באו ממקום מרעה הבהמות, ששהו שם כל חג הסוכות ועדיין לא בירכו על הסוכה. ואם כן יש מבאן ראייה שלא מברכים על ישיבת הסוכה של יום שמיני ספק שביעי.